

Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2024 Beveiligingsautoriteit

Colofon

Beveiligingsautoriteit

Adres

Kalvermarkt 32
Postbus 20701
2511 CB 's-Gravenhage

Postadres

MPC 58B
2500 ES 's-Gravenhage

Opsteller

Dhr. M. van Ree MIM
Toezichthouder integrale beveiliging

Datum

November 2023

Voorwoord

Het Ministerie van Defensie levert een belangrijke bijdrage aan de bevordering van vrede en veiligheid in de wereld. Personeel, informatie en materieel zijn van wezenlijk belang om de taken effectief uit te voeren. De organisatie moet bij de taakuitvoering onder alle omstandigheden kunnen vertrouwen op de continuïteit en de betrouwbaarheid van de bedrijfsprocessen en op de benodigde mensen en middelen. Die betrouwbaarheid garandeert de organisatie onder meer door beveiligingsmaatregelen te treffen. Dit wordt uitgevoerd door het beveiligen van de door de defensieonderdelen aangemerkte Te Beschermen Belangen (TBB). Informatie, zowel in fysieke- als in elektronische vorm, IT-diensten, fysieke locaties en materieel kunnen ook worden aangemerkt als een TBB. De ernst en omvang van potentiële schade bepaalt de mate van de vereiste beveiliging. Onder 'schade' valt zowel materiële schade als immateriële schade. Beveiliging wordt uitgevoerd op basis van risicomanagement, met als doel het vinden van de juiste balans tussen het implementeren van beveiligingsmaatregelen en de beheersing van beveiligingsrisico's.

Integrale beveiliging (*security*) is niet hetzelfde als bedrijfsveiligheid (*safety*). Bedrijfsveiligheid omvat onder andere bedrijfshulpverlening, brandweezorg, vliegveiligheid, arbeidsomstandigheden en de toepassing van milieuregels.

In dit toezichtjaarplan kijkt de Beveiligingsautoriteit (BA) vooruit en stelt het toezichtjaarprogramma vast.

De Beveiligingsautoriteit,

voor deze,
het afdelingshoofd Beveiliging, Gegevensbescherming en Documentaire Informatievoorziening

Kolonel H.J. Schuthof, MSc, EMSD, MA

Inhoud

1	De Beveiligingsautoriteit	6
1.1	<i>Defensie Beveiligingsbeleid</i>	6
1.2	<i>Verantwoordelijkheid voor integrale beveiliging</i>	6
1.3	<i>Toezicht op overige normenkaders</i>	6
1.4	<i>Methoden van toezicht</i>	7
1.5	<i>Samenwerking</i>	7
2	Geplande activiteiten 2024	8
3	Ontwikkelingen in Toezicht	9
4	Bijlage	10
4.1	<i>Afkortingen</i>	10

1 De Beveiligingsautoriteit

Binnen het Ministerie van Defensie houdt de BA toezicht op de integrale beveiliging. Op basis van de aanwijzing SG-A948 is de BA in zijn rol als toezichthouder formeel aangewezen als interne toezichthouder en als lid van het Toezichtberaad Defensie.

De toezichthoudende taak van de BA betreft in het algemeen het toezicht houden op de naleving van het Defensie Beveiligingsbeleid (DBB) bij alle defensieonderdelen. Daarnaast voert de BA de *National Security Authority*-rol uit voor het militaire domein (NSA-MoD). Deze rol vloeit voort uit het NATO-beleid. Vanuit deze rol houdt de BA toezicht op basis van het beveiligingskader uit het NATO- en EU-beleid, of op basis van afspraken die voortvloeien uit bi- en multilaterale verdragen. Tot slot houdt de BA toezicht op de naleving van het toetsingskader Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten (BNIVD), als het toezicht op de inlichtingendiensten betreft.

De BA voert twee vormen van toezicht uit, namelijk normatief- en systeemgericht toezicht. Deze methoden worden in paragraaf 1.4 nader uitgelegd.

1.1 Defensie Beveiligingsbeleid

Het DBB bevat het geheel aan beveiligingsnormen en bestaat uit verschillende deelgebieden:

- algemene beveiliging;
- fysieke beveiliging;
- personele beveiliging;
- informatiebeveiliging (inclusief beveiligingsmaatregelen tegen compromitterende emissies en cryptografische normen);
- *special access programs* en
- industriebeveiliging.

1.2 Verantwoordelijkheid voor integrale beveiliging

Binnen Defensie is de commandant (hieronder valt ook het hoofd van dienst, de lijnmanager, enzovoorts) verantwoordelijk voor de integrale bedrijfsvoering binnen zijn (defensie)onderdeel. Daarmee is de commandant ook verantwoordelijk voor de integrale beveiliging. Defensieonderdelen zien zelf ook toe op de naleving en de toepassing van het DBB.

1.3 Toezicht op overige normenkaders

Inlichtingendiensten

In het kader van de samenwerking tussen de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) en de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), toetsen en accrediteren de BA Defensie en de beveiligingsambtenaar van de AIVD gezamenlijk de systemen en locaties van beide diensten.

F-35

Naast het nationale beleid conformeert Defensie zich met het F-35 *Air System* aan richtlijnen van de Amerikaanse overheid. De BA houdt in zijn rol als *Program Security Officer* (PSO) normatief toezicht op alle *Special Access Program Facilities* (SAPF) die onder Nederlandse verantwoordelijkheid vallen. Hieronder vallen zowel gerealiseerde als in aanbouw zijnde SAPF-locaties in Nederland en in de Verenigde Staten. In zijn rol als PSO houdt de BA het toezicht samen met de Amerikaanse PSO. Het toezicht vindt jaarlijks plaats, zowel aangekondigd als onaangekondigd.

Overig

Organisaties als de Audit Dienst Rijk, de Algemene Rekenkamer, de NATO en de EU zijn externe toezichthouders. Deze toezichthouders houden systeemgericht toezicht en normatief toezicht. De BA begeleidt hierbij en bereidt toezicht, onderzoeken en/of inspecties voor.

1.4 Methoden van toezicht

Bij normatief toezicht kijkt de toezichthouder naar de geïmplementeerde beveiligingsmaatregelen en beoordeelt daarmee of aan beveiligingsnormen is voldaan. Ook kunnen beveiligingsmaatregelen op effectiviteit worden onderzocht door middel van beveiligingstesten. Normatief toezicht kan onder andere gericht zijn op TBB, fysieke en elektronische informatie, IT-voorzieningen en fysieke locaties. Toezicht kan ook gericht zijn op samengestelde en complexe belangen, zoals een informatiesysteem. Naast het toezien op de naleving omvat het toezichtraamwerk tevens:

- Vervolgtoezicht, waarbij veranderingen en verbeteringen in de loop van de tijd worden gemonitord;
- signaalgestuurd toezicht, om snel te reageren op onverwachte gebeurtenissen en
- thematisch toezicht, waarbij de nadruk ligt op specifieke relevante thema's. Deze diverse benaderingen versterken de toezichtinspanningen en dragen bij aan de conformiteit en kwaliteit van het toezicht.

Met systeemgericht toezicht bekijkt de BA de opzet, het bestaan en de effectieve werking van processen en beheersingsmaatregelen die noodzakelijk zijn voor een defensieonderdeel om te garanderen dat aan het DBB wordt voldaan. Bij deze vorm van toezicht staat de mate van borging van de zogenaamde Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus) centraal.

1.5 Samenwerking

Om de samenhang en de kwaliteit van toezicht te verbeteren, werken de interne toezichthouders bij Defensie samen. De interne toezichthouders zijn: de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). De samenwerking wordt gezocht op verschillende onderdelen, zoals de afstemming van toezichtagenda's. Ook wordt gezamenlijk het toezichtproces versterkt op het gebied van methodologie en redactie.

Toezichtberaad

In 2020 verenigden de interne toezichthouders zich in het Toezichtberaad Defensie met als doel de kwaliteit te verbeteren en de samenhang van het interne toezicht te versterken. De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK) en een vertegenwoordiger van het Bureau Secretaris-Generaal nemen als toehoorder deel aan het beraad. De IGK is geen toezichthouder, maar zijn onderzoeken verrijken wel het inzicht in de staat en het functioneren van de defensieorganisatie. De Inspecteur-Generaal Veiligheid is als coördinerend toezichthouder voorzitter van het beraad.

Functionaris voor gegevensbescherming

De aandacht voor de beveiliging van persoonsgegevens is in sterke mate toegenomen vanwege maatschappelijke ontwikkelingen en de inwerkingtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming. De BA en de FG werken samen en houden gezamenlijk toezicht.

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Het KMCGS en de BA hebben een gemeenschappelijk toezichtgebied: de opslag en het vervoer van munitie, explosieven en springmiddelen. De gehanteerde normering is voor beide toezichthouders wel verschillend. Het KMCGS vervult een 'oog- en oorfunctie' voor de naleving van de DBB-normering.

2 Geplande activiteiten 2024

In dit hoofdstuk staan de geplande toezichtonderwerpen voor het toezichtjaar 2024. Het betreft toezicht aan de hand van de in hoofdstuk 1 genoemde toezichtkaders en het gezamenlijk toezicht met andere interne toezichthouders. Deze planning op onderwerpniveau is algemeen van aard vanwege de beperkte capaciteit en de dynamische aard van toezichtactiviteiten. Een gedetailleerde planning van toezichtactiviteiten ontstaat gedurende het toezichtjaar en heeft dit toezichtjaarplan als leidraad. Deze flexibele aanpak stelt de BA als toezichthouder in staat om met de beschikbare capaciteit, effectief te opereren in een complexe en veranderlijke omgeving.

De BA:

- voert systeemgericht toezicht uit op het bestaan, de opzet en de effectieve werking van een beveiligingsmanagementsysteem en de borging van de PDCA-cyclus.
- houdt normatief toezicht op:
  - de integrale beveiliging van TBB, objecten, informatiesystemen (waaronder ook de kritische informatiesystemen en NATO- en EU-informatiesystemen in gebruik bij Defensie) en koppelingen. Dit kan ook plaatsvinden tijdens inzet en/of oefeningen;
  - de systemen en locaties van de beide inlichtingendiensten;
  - informatiesystemen voor, tijdens en/of na het uitvoeren van een accreditatie door de BA;
  - de integrale beveiliging van elke SAPF binnen Nederland en SAPF in Amerika die onder defensieverantwoordelijkheid vallen.
- monitort eerdere aanbevelingen en verbeterplannen. Het monitorproces van aanbevelingen en verbeteringen is gerelateerd aan de PDCA-cyclus met als doel het lerend vermogen van de organisatie te vergroten en voortdurende verbeteringen te stimuleren.
- houdt ad hoc toezicht op geaccepteerde restrisico's, incidenten, meldingen van voorvallen en/of onderzoeken.
- houdt jaarlijks normatief toezicht in zijn rol als NSA-MoD op basis van het NATO- en EU-beleid. Dit toezicht heeft onder andere betrekking op alle in Nederland gevestigde *Centres of Excellence* van de NATO.
- bewaakt de voortgang en opvolging van actiepunten naar aanleiding van uitgevoerd toezicht in voorgaande jaren.
- coördineert beveiligingstesten in het kader van de samenwerking met de Rijks-BVA, zoals fysieke beveiligingstesten.
- begeleidt externe toezichthouders, van de NATO, de EU of landen.

In het kader van de samenwerking met de overige toezichthouders voert de BA in 2024 gezamenlijk toezicht uit met de FG. Het toezichtonderwerp wordt nader bepaald op basis van de planning van de FG.

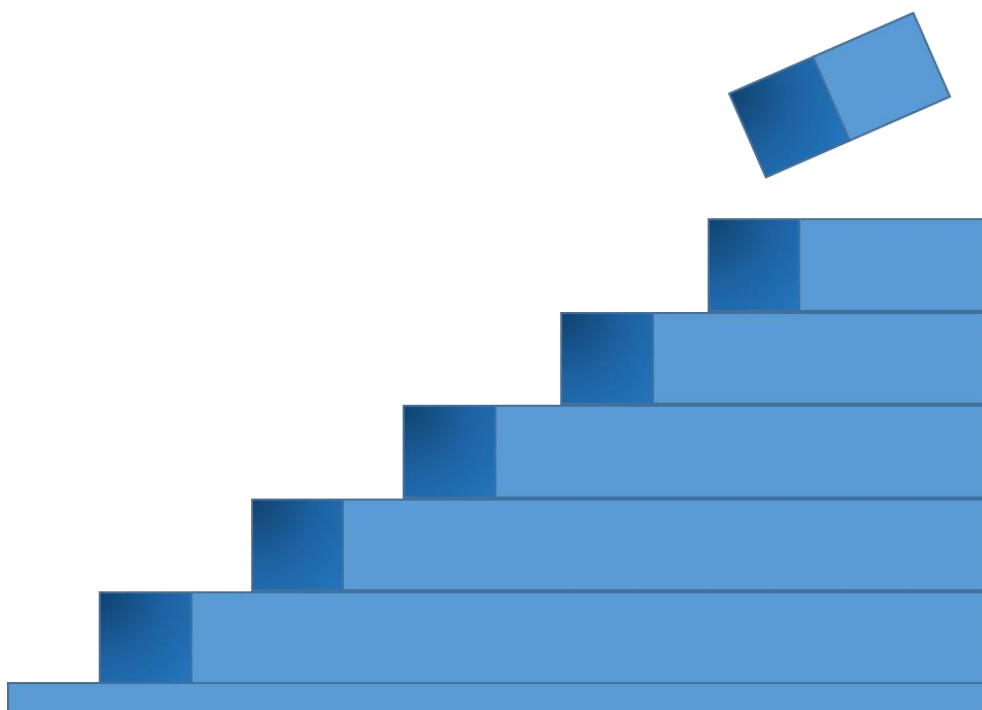

3 Ontwikkelingen in Toezicht

De vergrote aandacht voor verbeteringen op het gebied van beveiligingstesten is een ontwikkeling die door de BA is geïnitieerd. Dit initiatief wordt mede gevoed door twee aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in het verantwoordingsonderzoek 2022, namelijk beveiligingstesten en beveiligingsbewustwording. Beveiligingstesten bieden een realistische beoordeling van de effectiviteit van geïmplementeerde beveiligingsmaatregelen, door potentiële zwakke punten in de beveiliging te identificeren. In het lopende jaar zijn reeds de eerste stappen gezet om de randvoorwaarden te inventariseren voor het kwalitatief en kwantitatief beleidsmatig borgen van beveiligingstesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de beleidsmatige borging, maar ook naar:

- de uitwerking hiervan in de gehele beveiligingsketen;
- de mogelijkheden om beveiligingstesten als dienst te laten ontwikkelen door interne dienstverleners en
- het eventueel contracteren van externe dienstverleners.

Deze ontwikkeling draagt tevens bij aan het beveiligingsbewustzijn en het verder borgen van de PDCA-cyclus.

4 Bijlage

4.1 Afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst
BA	Beveiligingsautoriteit
BNIVD	Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten
DBB	Defensie Beveiligingsbeleid
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
IGK	Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IT	Informatietechnologie
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
MIVD	Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
NATO	<i>North Atlantic Treaty Organization</i>
NSA-MoD	<i>National Security Authority – Ministry of Defence</i>
PDCA	<i>Plan-Do-Check-Act</i>
PSO	<i>Program Security Officer</i>
SAPF	<i>Special Access Program Facilities</i>
SG	Secretaris-Generaal
TBB	Te Beschermen Belangen

